

URBACT HÍRLEVÉL

2011. május

18

URBACT HÍRLEVÉL

Urban Hotspot 2.0, a tudásközpontok városba integrálásának kihívása; Portré: Wolfgang Domian, a 25 ezer fős ausztriai város, Leoben polgármesteri hivatalának vezetője; Kőbányai beszámoló a RegGov zárókonferenciájáról; További hat URBACT projekt zárókonferenciája májusban és júniusban

Fókuszban:

Urban Hotspot 2.0, a tudásközpontok városba integrálásának kihívása

Willem Van Widennek a 2010-es URBACT Tribune-ben megjelent cikkének összefoglalója

Az európai városok számos módon alakítanak ki tudásközpontokat: tudásparkok, kreatív negyedek, dizájn-centrumok formájában. Ezeket a tudásközpontokat egyre inkább a városokon belül létesítik, a városszéli zöldmezős területekkel szemben,

aminek következtében a tudásközpontok városba integrálásának kérdése, és az érdekek ütközésének kezelése fontos kihívássá vált. A REDIS projekt 8 partnere (Magdeburg, Bécs, Pireus, Manresa, Newcastle, Halle, Aarhus és Bialystok) miközben tudásközpontokat alakítanak ki, keresik ezek városba integrálásának optimális lehetőségeit.

A városi profil erősítése a „tudás városává” válással

A tudásparkok már hosszú ideje a tudás gazdaság leglátványosabb elemei. A városok számtalan okból kifolyólag fordítanak folyamatosan pénzt a fejlesztésükre, leginkább azért, hogy tudás-intenzív munkahelyeket teremtsenek. Például Newcastle városa azt a célt tűzte ki, hogy az Egyesült Királyság egyik „tudás városává” váljék, és ez a cél része annak a városfejlesztési stratégiának, amely a pénzügyi és gazdasági válságból való kilábalást igyekszik megvalósítani. Ennek érdekében Newcastle egy hatalmas „tudományos negyedet” alakít ki a korábbi sörfőzdek helyén a város központjában.

Az utóbbi évtizedben a „tudományos központok” új típusai alakultak ki az újonnan felfutó témákban, a tudomány és technika területein túl is. A kreatív iparágak ígéretesen növekvő szektort jelentenek. Barcelona ilyen kreatív negyedet tervezett a @22 district projekt keretében. A gazdaságfejlesztés kreatív negyedekbe történő befektetési motivációi hasonlóak a „hagyományos” tudományos parkok fejlesztéséhez. Ugyanakkor a tudásközpontok új típusainak fejlesztése különbözik a városfejlesztés távlataitól. Ezek sokkal városiasabb és élettelibb atmoszférát nyújtanak, alkalmazkodva az ott dolgozó emberek szükségleteihez.

Az integráció kihívása: jó példák Dublinban és Magdeburgban

A városi tudásközpontok fejlesztése és azok fenntartható módon való integrációja a városba komplex kihívást jelent. Számos érintett vesz részt ebben, és természetesen különböznek az érdekeik. Ezért az új városi tudásközpontok gyakran az érdekkülönbségek közötti harcok színtereivé válnak.

Egy jól levezényelt tanácskozási folyamaton keresztül Dublin megoldást talált erre a kihívásra. 2000-től Dublinban egy „Digitális csomópont” fejlesztése zajlik. Ez egy IKT (info-kommunikációs technológiai) és új média-vállalati irányultságú klaszter, amelyet egy magas munkanélküliséggel, alacsony képzettségi szinttel, és viszonylag magas bűnözési rátákkal jellemezhető leromló városrészben, a Liberties-ben hoztak létre. Az itt megalapított Digitális Csomópont Fejlesztési Ügynökség (DHDA) feladata az érdekütközések kezelése, továbbá, a területek megszerzése és a kereskedelmi fejlesztések intézése a magánbefektetőkkel (kiskereskedelem, lakásügy).

Mind a kormány, mind a lakosok szeretnék elkerülni, hogy a Digitális Csomópont egy „elit szigetté” váljon az elszegényedő terület közepén. Ezért a tárgyalási folyamatot még a fejlesztések előtt megkezdték a legfontosabb érintettekkel (közösségi-, közszféra és magánszféra partnersége – CPPP). A lakosok kifejezték kívánságaikat és ötleteiket, amelyek útmutatóul szolgálnak a fejlesztési folyamatban. A magánbefektetők pedig elkötelezték magukat, hogy betartják az útmutatóban foglaltakat.

Ezenkívül minden érintett jelezte a szakképzés és oktatás fontosságát, amely erősíti a Digitális Csomópont és Liberties negyed között a kapcsolatot. Azért, hogy ezt az igényt kielégítsék, az ügynökség egyezményt írt alá 16 iskolával, hogy a Digitális Csomópont bérlőivel együttműködve szakképzéseket, tanfolyamokat tartsanak az IKT-ról. Az iskolások számára látogatásokat szerveztek a Digitális Csomópontba, ami szintén hozzájárul a helyi lakossággal való jobb kapcsolatot

elősegítéséhez. A dublini Digitális Csomópont esete jó példa arra, hogy milyen nagy jelentősége van az érintettekkel való együttműködésnek: nem szabad hagyni, hogy a tervezés során ez csak egy esetleges, alkalmi kapcsolat legyen a szakértő tervezők, és az átlagpolgárok és üzleti tulajdonosok között, inkább folyamatos párbeszédre van szükség a felek között.

Végül arra is van példa, hogy a tudásközpontok hozzájárulnak más városok és negyedek megújulásához is. Például Magdeburg, a REDIS projekt vezető partnere számára az jelentette a kihívást, hogy figyelembe vegyék az egyetem és a város érdekeit, és hogy az a terület, ahol a város „tudományos kikötővé” fejlesztette régi folyami kikötőjét tudás-műhelyekkel, közvetlenül az egyetemi kampusz mellett található.

További részletek:

- [A REDIS projekt honlapja](#) – URBACT weboldal
- [2010 URBACT Tribune](#) – URBACT weboldal
- [Newcastle város stratégiája](#)– URBACT weboldal

Portré:

Wolfgang Domian, a 25 ezer fős ausztriai város, Leoben polgármesteri hivatalának vezetője

Wolfgang Domian az URBACT OP-ACT projektjének vezető partnere, a meggyőzés embere. Most megosztja velünk elképzeléseit és terveit.

A kis- és középvárosok népességcsökkenése nem sorsszerű: „Ösztönözzenek mások jó példái”.

Miután Wolfgang Domian befejezte tanulmányait a grazi jogi egyetemen, a Voestalpine bányászattal és acéliparral foglalkozó cég Németországgal,

Nagy-Britanniával és Észak-Európával folytatott kereskedelmi felelőse lett. 1985-ben úgy döntött, visszatér szülővárosába Leobenbe, és a közigazgatásnak szenteli magát.

Pályafutása nem mondható tipikusnak, hiszen Leoben lakói – főleg a fiatalok – gyakran kénytelenek elhagyni a várost és máshol keresni megélhetést. Ennek ellenére a városnak vannak előnyei is. Wolfgang Domian megemlíti például, hogy építészete Bécsre

emlékeztethet, és különösen barátságos a légkör. „Nyáron – mondja – mindenki a 2000-ben felújított fő téren gyűlik össze, olyan ez, mint egy hatalmas szabadtéri társalgó”. A város másik előnye a rangos egyetem, mely a 19. század óta képez mérnököket, akiket világszerte megbecsülnek és keresnek a legnagyobb ipari- és olajcégek. Igaz, pár éve folyamatosan csökken a város népessége az ipari munkahelyek számának csökkenése miatt. Ma a Voestlapine cégnek csupán 2500 alkalmazottja van, szemben az 1990-es 9000 fővel. Paradox módon a népességcsökkenés részben magyarázza, miért van az országos szint alatt a munkanélküliségi ráta.

A kihívás: a város és a régió fellendítése

Wolfgang Domian és munkatársai azzal a kihívással néznek szembe, hogy hogyan lehet a gazdasági fejlődés számára olyan feltételeket teremteni, amelyek segítenek megtartani a lakosságot, vagy akár visszatérésre ösztönzik őket. Ezért partnerséget kötöttek az egyetemmel olyan cégek alapítására, amelyek üzleti tevékenységet vonzanak a városba és a régióba. Ezeket a projekteket nagyrészt az egyetem, a kutatási alapok, és az osztrák állam finanszírozza, de a város is ad támogatást, aminek feltétele, hogy az üzleti tevékenység, illetve a vállalat központja a városban legyen. Wolfgang Domian feladata a cégalapítási szerződések letárgyalása, valamint az önkormányzat pontos szerepének meghatározása ezekben a cégekben.

Forrásgyűjtés a hatékony helyi fejlesztésekért

Wolfgang Domian tevékenysége egy karmesterére emlékeztet: kombinálnia kell a különböző pénzügyi forrásokat, amelyek ez Európai Unióból, az osztrák államtól, valamint az önkormányzattól származnak, úgy, hogy javuljon a helyi jövedelmezőség, valamint az egyes projektek is illeszkedjenek egymáshoz. „A turizmusfejlesztésnek nincs nagy hatása, ha azzal együtt nem fejlesztik a város helyi kulturális életét is” – mondja Wolfgang Domian figyelmeztetésképpen.

Ezért először is össze kell hozni a projektelképzeléseket és pénzügyi forrásait, hogy következetes és hatékony fejlesztés valósuljon meg.

Más városok ötleteinek és tapasztalatainak hasznosítása az OP-ACT projektben

Az URBACT OP-ACT projektje (Cselekvési lehetőségek a kis- és középvárosok stratégiai pozicionálására) vezető partnervárosa, Leoben a fenti szemléletet követi. Az OP-ACT projekt a kis- és közepes méretű iparvárosok népességcsökkenésének fékezését célozza, valamint a regionális együttműködés és a térségi szinergiák kihasználását népszerűsíti. Elképzelésük szerint hangsúlyozni kell ezen városok időnként figyelmen kívül hagyott

előnyeit annak érdekében, hogy pénzügyi helyzetük és népességük stabilizálódjon és a fiatalokat maradásra bírják. Regionális szinten ez keresztfinanszírozás kérdése, annak érdekében, hogy a kisebb városokban is ugyanazokat a szolgáltatásokat kapja a lakosság, mint a nagyvárosokban. Emellett a fenntartható gazdasági tevékenységek ösztönzése lehet a megoldás.

Wolfgang Domian kifejti, részvétele a projektben már új elképzelések, ötletek, párbeszédnek kialakulásához vezetett a közös kihívásokról, többek között a fiatalok számának stabilizálásáról a gyenge gazdasági erejű régiókban; a fiatal nyugdíjasok mozgósításáról közösségi feladatok elvégzésére; és a népesség vándorlásról. Ezek a témák mind hozzájárultak ahhoz, hogy Wolfgang igazán megbecsülje a tárgyalási stílussal kapcsolatos tanulmányainak fontosságát.

„Az a legfontosabb, hogy milyen módon tárgyalunk az európai partnerekkel, nem kell minden alkalommal újra feltalálnunk a spanyolviaszt. Nagyon sok érdekes gondolat vetődik fel, azonban ezeket az elképzeléseket nem lehet egy az egyben lemásolni, hanem adaptálni kell őket az adott helyzethez. Meg kell érteni, hogy hogyan működik a rendszer, valamint, hogy egy elképzelés hogyan illeszkedhet ehhez. Így azután már az új ötletek és struktúrák a helyi környezethez és témákhoz alakíthatóak.”

Háttér:

1957: született Leobenben
 1976-1983: Jogi doktorátus megszerzése a grazi egyetemen
 1984-1985: kereskedelmi felelős a Voestalpine cégnél, Németország, Nagy-Britannia és Észak-Európa vonatkozásában
 1985-1998: a leoben-i önkormányzat Jogi Osztályának vezetője
 1998 óta: a polgármesteri hivatal vezetője Leobenben
 2009 óta: az URBACT OP-ACT projekt vezető partnere

További részletek:

- [OP-ACT](#) – URBACT oldal

URBACT HÍREK**Kőbányai beszámoló a RegGov zárókonferenciájáról**

A Kőbányai önkormányzat és Nyíregyháza önkormányzata partnerként vett részt az [URBACT RegGov](#) (*Regional Governance of Sustainable Integrated Development of Deprived Urban Areas*) projektben, amely a leromlott városi területek fenntartható integrált fejlesztésének regionális irányításával foglalkozott. A Kőbányai Önkormányzat a projekt részeként a Kis-Pongrác lakótelep szociális városrehabilitációját előkészítő fenntartható és integrált akcióterületi tervét készítette el, amely alapjául szolgált a megpályázott európai uniós támogatás elnyerésének.

A RegGov projekt hároméves munkája a németországi Duisburgban május 12-én tartott zárókonferenciával ért véget. A zárókonferencián részt vett többek között Michael Ralph, Johannes Hahn regionális politikáért felelős EU-biztos politikai tanácsadója, valamint Merja Haapakka a Regionális Politikai Főigazgatóság képviselőjében. Az

eredményekről és tanulságokról a résztvevő partnervárosok képviselői kerekasztal beszélgetéseken számoltak be. A konferenciához

kapcsolódóan a résztvevők rövid szakmai bejáráson vehettek részt Duisburg egyik leszakadás ellen küzdő városnegyedében, Marxloh-ban, ahol EU források bevonásával a helyi közösséget erősítő közösségi házat alakítottak ki a magánforrásokból újonnan épült mecset részeként.

A beszámoló teljes egészében olvasható az [URBACT magyar honlapján!](#)

További hat URBACT projekt zárókonferenciája májusban és júniusban

A 2011 nyarára lezáruló URBACT projektek közül még hat projekt zárókonferenciájára kerül sor a következő két hónapban.

- **Active A.G.E** - Stratégiák az előregedő népességű városok számára: 2011. május 19-20. Róma (Olaszország)

- **OPENCities** - Nyitott városok a bevándorlók bevonásáért és megtartásáért; a sokféleség versenyelőnye 2011. május 24-25. Brüsszel (Belgium)

- **UNIC** - Innováció a kerámiaiparban hálózat 2011. május 30.-június 1. Delft (Hollandia)

- **REPAIR** - Felhagyott katonai területek hasznosítása a fenntartható városrehabilitáció keretében 2011. június 15-16. Avrig (Románia)

- **BHC Egészséges közösségek építése** - Az egészséget befolyásoló városi tényezők vizsgálata és lehetőségek a városi egészségpolitika kialakításában 2011. június 7. Brüsszel (Belgium)

- **Kreatív Klaszter** a ritkán lakott városi térségekben 2011. június 2-3. Obidos (Portugália)

További részletek:

- [URBACT Projektek](#) - URBACT Honlap
- [Hat URBACT projekt zárótanulmánya már elérhető online](#) - az URBACT Honlapon

URBACT II

Az **URBACT** olyan tapasztalatcserét és tanulást támogató program, mely az európai fenntartható városfejlesztést segíti. A program képessé teszi a városokat arra, hogy a főbb városi kihívásokra közösen megoldásokat dolgozzanak ki és az egyre komplexebb társadalmi változásokkal szembesülő városok központi szerepét megerősítse. Az URBACT segíti a városokat abban, hogy olyan új és fenntartható gyakorlati megoldásokat alakítsanak ki, melyek integrálják a gazdasági, társadalmi és környezeti dimenziót. Az URBACT lehetővé teszi a városok számára, hogy Európa-szerte megosszák a legjobb gyakorlati példákat és tapasztalatokat minden várospolitikában érintett szakemberrel. Az URBACT 290 várost, 29 országot és 5000 aktív résztvevőt jelent.

www.urbact.eu/project/

URBACT Nemzeti Terjesztési Pont:

VÁTI Nonprofit Kft.
Nemzetközi, Területpolitikai és Urbanisztikai Iroda

E-mail: urbact@vati.hu
Tel.: 06 1 2243251 Fax: 06 1 2243290
Web: <http://www.vati.hu/> és <http://www.urbact.hu>

EUROPEAN
PROGRAMME
FOR
SUSTAINABLE
URBAN
DEVELOPMENT

